**SORTLAND KOMMUNE**

| | |
|---|---|
| Arkivsaknr.: | 25/530 |
| Dok.nr: | 25/2757 |
| Arkiv: | FE-037 |
| Saksbehandler: | Viktor Johnsen |
| Dato: | 28.01.2025 |

# Drøftingssak - Sortland Havn KF

| Utvalgssaksnr. | Utvalg | Møtedato |
|---|---|---|
| D - 001/25 | Kommunestyret | 26.02.2025 |

**KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING**

1. Kommunestyret tar Sortland Havn KF sin innstilling til orientering.
2. Sortland kommune ber om at det gjennomføres forliksforhandlinger med Nordtrafikk AS for å avklare alternativ(e) løsning(er) på konflikten. Forhandlingene skal ledes av Sortland kommune i samarbeid med Sortland Havn KF.
3. Resultatet av forhandlingene legges frem for Kommunestyret senest 26. april.
4. Dersom forhandlingene ikke fører frem, reiser Sortland kommune søksmål mot Nordtrafikk AS.

## Kommunestyret behandling - 26.02.2025 - D-001/25

**BEHANDLING I MØTE**

**Forslag fra politikere**

Forslag til vedtak fra høyres repr. Frank Ludvigsen SP, MDG, AP, foreslått av Frank Ludvigsen, Høyre

1. Sortland kommune ved ordfører skal ta ut søksmål for å avklare det juridiske grunnlaget overfor Nordtrafikk AS for fakturering for bruk av lokaler, arealer og tjenester.
2. Sortland kommune anmoder om at saken søkes løst gjennom rettsmekling.
3. Adgangen til å opptre som kommunens stedfortreder i anledning søksmål tilhører ordfører.
4. Kommunestyret anmoder ordfører om at det gis fullmakt til styreleder i Sortland Havn til å representere kommunen i søksmålet og rettsmeklingen. Fullmakten gjelder for alle rettsinstanser frem til rettskraftig avgjørelse foreligger.
5. Eventuelle forliksløsninger underveis i saken skal stedfortreder forlegge for et utvalg bestående av styreleder i Sortland Havn KF, ordfører, varaordfører, kommunedirektør og opposisjonsleder. Dette utvalget gis myndighet til å inngå forpliktende avtale på vegne av kommunen.
6. Sortland kommune anmoder om at styreleder i Sortland Havn rådfører seg med ordfører og kommunedirektør i alle vesentlige spørsmål som gjelder saken, herunder eventuelt spørsmål om å inngå forlik.

Begrunnelse:
Sortland havn KF har over tid forsøkt å imøtekomme Nordtrafikk ved å inngå en avtale om økonomiske forpliktelser. Sortland havn opplever at dette ikke har ført frem. Det ble inngått en avtale om innbetaling og nedbetalingsplan oktober 2024. Denne avtalen ble ikke overholdt av Nordtrafikk, herunder enigheten om nedbetalingsplan. Sortland kommune har etter Sortland Havn KF sitt syn, av hensyn til havna sitt mandat, samfunnsoppdrag, økonomiforvaltning og hensynet til likebehandling av havnas brukere, derfor ikke andre alternativ enn å ta ut søksmål mot Nordtrafikk.

Alternativt forslag til vedtak fra høyres repr. Grete Ellingsen, foreslått av Grete Ellingsen, Høyre

1. Kommunestyret tar Sortland Havn KF sin innstilling til orientering.
2. Sortland kommune ber om at det gjennomføres forliksforhandlinger med Nordtrafikk AS for å avklare alternativ(e) løsning(er) på konflikten. Forhandlingene skal ledes av Sortland kommune i samarbeid med Sortland Havn KF.
3. Det oppnevnes et forhandlingsutvalg bestående av ordfører, kommunedirektør samt styrets leder, nestleder og daglig leder i Sortland Havn. Utvalget må ha avklart en forliksløsning senest innen utgangen av mars 2025 og får myndighet til å inngå forlik.
4. Dersom forhandlingene ikke fører frem og forliksavtale er inngått innen 1. april, reiser Sortland kommune søksmål mot Nordtrafikk AS.

**Habilitetsvurdering:**

Representantene Beate Bø Nilsen, Einar Mårstad, Frank Ludvigsen, Ragnhill Ovesen, Toine Sannes og Tove Mette Bjørkmo har før møtet bedt om å få sin habilitet vurdert og fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.

**Vedtak**

Med hjemmel i kommuneloven § 11-10 første ledd, jf. forvaltningsloven § 8 annet ledd og forvaltningsloven § 6 annet ledd, vedtar Kommunestyret enstemmig repr. Beate Bø Nilsen, Einar Mårstad, Frank Ludvigsen, Ragnhill Ovesen, Toine Sannes og Tove Mette Bjørkmo som habil i D-sak 001/25.

Det er reist spørsmål ved habiliteten til Grete Ellingsen ved behandling av saken om Sortland Havn KF og mulig søksmål mot Nordtrafikk AS.
Bakgrunnen er at Nordtrafikk AS er representert av advokat Oddmund Enoksen. Advokat Oddmund Enoksen er også advokat for Steinbruddet Eiendom AS i sak mot Sortland kommune. Grete Ellingsen sin ektefelle Geir Abel Ellingsen er styreleder og daglig leder i Steinbruddet Eiendom AS. Grete Ellingsen fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.

**Vedtak**

Med hjemmel i kommuneloven § 11-10 første ledd, jf. forvaltningsloven § 8 annet ledd og forvaltningsloven § 6 annet ledd, vedtar Kommunestyret enstemmig Grete Ellingsen som habil i D-sak 001/25.

Representantene deltok ikke ved hverandres habilitetsvurdering.
Representanten Sandra Tønne (AP) tiltrådte behandling av habilitetsvurderingene.
Det er 21 representanter tilstede under behandling av habilitetsvurderingene.

**Votering:**

Kommunedirektørens innstilling falt;
1 stemme for (1 V)
26 stemmer mot (12 H, 2 FRP, 2 SP, 1 INP, 1 MDG, 2 Rødt, 4 AP, 1 SV, 1 Uavhengig)

Alternativt forslag til vedtak fra høyres repr. Grete Ellingsen falt;
11 stemmer for (4 H, 1 FRP, 1 INP, 2 Rødt, 1 SV, 1 Uavhengig, 1 V)
16 stemmer mot (8 H, 1 FRP, 2 SP, 1 MDG, 4 AP)

Forslag til vedtak fra høyres repr. Frank Ludvigsen SP, MDG, AP vedtatt;
20 stemmer for (11 H, 2 FRP, 2 SP, 1 MDG, 4 AP)
7 stemmer mot (1 H, 1 INP, 2 Rødt, 1 SV, 1 Uavhengig, 1 V)

**Kommunestyret D - 001/25 VEDTAK:**

1. Sortland kommune ved ordfører skal ta ut søksmål for å avklare det juridiske grunnlaget overfor Nordtrafikk AS for fakturering for bruk av lokaler, arealer og tjenester.
2. Sortland kommune anmoder om at saken søkes løst gjennom rettsmekling.
3. Adgangen til å opptre som kommunens stedfortreder i anledning søksmål tilhører ordfører.
4. Kommunestyret anmoder ordfører om at det gis fullmakt til styreleder i Sortland Havn til å representere kommunen i søksmålet og rettsmeklingen. Fullmakten gjelder for alle rettsinstanser frem til rettskraftig avgjørelse foreligger.
5. Eventuelle forliksløsninger underveis i saken skal stedfortreder forlegge for et utvalg bestående av styreleder i Sortland Havn KF, ordfører, varaordfører, kommunedirektør og opposisjonsleder. Dette utvalget gis myndighet til å inngå forpliktende avtale på vegne av kommunen.
6. Sortland kommune anmoder om at styreleder i Sortland Havn rådfører seg med ordfører og kommunedirektør i alle vesentlige spørsmål som gjelder saken, herunder eventuelt spørsmål om å inngå forlik.

Begrunnelse:
Sortland havn KF har over tid forsøkt å imøtekomme Nordtrafikk ved å inngå en avtale om økonomiske forpliktelser. Sortland havn opplever at dette ikke har ført frem. Det ble inngått en avtale om innbetaling og nedbetalingsplan oktober 2024. Denne avtalen ble ikke overholdt av Nordtrafikk, herunder enigheten om nedbetalingsplan. Sortland kommune har etter Sortland Havn KF sitt syn, av hensyn til havna sitt mandat, samfunnsoppdrag, økonomiforvaltning og hensynet til likebehandling av havnas brukere, derfor ikke andre alternativ enn å ta ut søksmål mot Nordtrafikk.

**KORT BESKRIVELSE AV SAKEN**

Saken gjelder Sortland kommunes oppfølging av vedtak fra Sortland havn KF om å ta ut søksmål mot Nordtrafikk AS. Bakgrunnen for dette gjelder uenighet/konflikt om utestående fordringer Sortland Havn KF mener seg berettiget mot selskapet Nordtrafikk AS. Beløpet på utestående fordringer overstiger 3 MNOK og er løpende.

Se vedlagt notat til saken fra Sortland Havn KF " Notat til saksfremlegg".

Sortland kommune – som eier av Sortland Havn KF – er i kraft av denne funksjon, nødt til å ta stilling til den videre håndtering av saken.

I tråd med Kommunelovens bestemmelser, velger Kommunedirektøren å ta i bruk sin myndighet til å gi sin vurdering av saken forut for at denne fremlegges for Kommunestyrets behandling.

**FAKTA I SAKEN**

Sortland Havn KF og Nordtrafikk AS har siden vinter/vår 2024 vært uenig om det juridiske grunnlaget for Sortland Havn KF`s fakturering til Nordtrafikk AS. Partene er uenig i hvilke avtaler som er gjeldende for Nordtrafikk AS sitt virke i Sortland Havn, og det har ikke lykkes partene i å bli enig om dette gjennom dialog og møter.

Det vises i sin helhet til vedlagte underlagsdokumenter Sortland Havn KF har oversendt Sortland kommune som del av saken, og deres saksbehandling.

**Styret i Sortland Havn KF har gjort følgende vedtak i styresak "*PS 002/25 - Oppfølging av avtaler og leiebetingelser*" 09.01.2025:**

*«Sortland Havn KFs styre VEDTAK:*

*1. Sortland havn har fakturert Nordtrafikk for 2024 etter havnestyrets vedtatte, lovlige, offentlig og kunngjort gebyrregulativ etter havne- og farvannsloven*

*2. Havna har ikke inngått avtaler som avviker fra gebyrregulativet for 2024.*

*3. Sortland havn har krav på fakturert utestående beløp for 2024*

*4. Styret i Sortland havn anbefaler at Sortland kommune tar ut søksmål for å inndrive det utestående beløpet.*

*Begrunnelse: Sortland havn KF har over tid forsøkt å imøtekomme Nordtrafikk ved å inngå en avtale om økonomiske forpliktelser. Sortland havn opplever at dette ikke har ført frem. Det ble inngått en avtale om innbetaling og nedbetalingsplan oktober 2024. Denne avtalen ble ikke overholdt av Nordtrafikk AS, herunder enigheten om nedbetalingsplan. Sortland kommune har etter Sortland Havn KF sitt syn, av hensyn til havna sitt mandat, samfunnsoppdrag og økonomiforvaltning, derfor ikke andre alternativ enn å ta ut søksmål mot Nordtrafikk AS.»*

Kommunedirektøren vil for ordens skyld bemerke at det følger av kommunelovens § 9-16 at Kommunedirektøren skal gis anledning til å uttale seg før styret treffer vedtak i saker som skal behandles av kommunestyret.

Uttalelsen fra Kommunedirektøren i slike saker skal legges frem for styret når de behandler saken, jf. andre punktum. Et kommunalt foretak er ikke et selvstendig rettssubjekt. Foretaket er underlagt kommunelovens bestemmelser, og Kommunestyret er foretakets øverste organ. Saker som krever beslutning utenfor foretakets fullmakt og myndighet, skal forelegges Kommunestyret som eier. Og følgelig også – ved eventuell rettssak – juridisk ansvarlig.

Også med bakgrunn i dette, er det viktig at Kommunedirektøren gis mulighet til å gi sine betraktninger i sak som ligger utenfor foretakets myndighet, da saken kan være tjent med et bredest mulig perspektiv forut for avgjørelse i en slik sak, hvoretter foretaket kan ta dette med i sin betraktning før vedtak fattes.

Det er samtidig i lovens tredje punktum også presisert at eventuell sak skal sendes via Kommunedirektøren til Kommunestyret.

I denne saken er Kommunedirektøren ikke gitt mulighet til å uttale seg før styret traff sitt vedtak datert 09.01.2025. Kommunedirektøren minner derfor om kommuneloven 9-16 når det gjelder korrekt formell fremgangsmåte i fremtidige saker der havnestyret skal behandler saker som skal behandles av Kommunestyret.

Kommunedirektøren vil samtidig påpeke at etterlevelse av den beskrevne fremgangsmåte ikke er til hinder for at Kommunestyret likevel behandler denne saken.

**VURDERING**
Sortland Havn KF er som nevnt et kommunalt foretak (KF) regulert av kommuneloven kapittel 9.

Sortland Havn KF ledes av et styre,utpekt av Kommunestyret. Styret i Sortland Havn KF har myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet, jf. kommuneloven § 9-8. Blant annet er Sortland Havn KF`s priser for varer og tjenester fastsatt av Havnestyret i tråd med fullmakt.

For å sikre god dialog med aktørene i Sortland Havn, gjennomfører administrasjonen i foretaket dialogmøter hvert år med brukerne av havnen om nytt gebyrregulativ, før dette legges frem til drøfting i Havnestyret.

Slik Sortland Havn KF beskriver det, er det ikke kommet innspill i disse møtene om at regulativet er uforholdsmessig kostbart, sett opp mot sammenlignbare havner.

Nordtrafikk AS hevder på sin side at det er gitt innspill overfor Sortland Havn KF om både arealleie og strømkostnader. Sågar at det eksisterer omforent avtale som regulerer deler av dette. I tillegg har forsøk på dialog om særskilt avtale for betaling av strøm etter faktisk forbruk ikke ført frem.

Kommunedirektøren registrerer partene står noe fra hverandre i hva som er å anse som faktum i saken.

Konflikten er tilsynelatende fastlåst, og som følge av dette har Sortland Havn KF - i tråd med sitt mandat etter delegert myndighet for drift av havnen – i et enstemmig styre konkludert med at eneste anbefalte løsning på konflikten er å prøve denne for rettssystemet.

Som sentral del av konflikten er det påstand fra Nordtrafikk AS om at det er inngått avtale om annen prising av arealleie enn det vedtatte satser har. Dette bestrides av Sortland Havn KF.

Økonomisk mener Sortland Havn KF å ha cirka 3 MNOK i utestående fordring overfor Nordtrafikk AS. Dette er betydelige beløp for begge parter.

Kommunedirektøren anser det beklagelig at det er blitt konflikt av en art som dette – for begge parter. I tillegg utgjør en slik sak – i det offentlige rom – en belastning for partene som i seg selv har en kostnad. Dette skaper også unødvendig «støy» og tar oppmerksomheten bort fra kjerneoppgavene til alle involverte aktører.

Kommunestyret i Sortland må imidlertid – som øverste myndighet og eier av Sortland Havn KF - vurdere mest hensiktsmessig oppfølging av saken.

Kommunedirektøren vil samtidig være tydelig på viktigheten av både likebehandling og forutsigbarhet i de forretningsmessige forhold ved driften av havnen. Grunnlaget for betaling av varer og tjenester er derfor fastsatt i havnens vedtekter som vedtas årlig av styret i Sortland Havn KF.

Sett fra Kommunedirektørens perspektiv bør avvik fra disse vedtektene i det vesentlige unngås. Det er likevel ikke uvanlig at det kan avtales særskilte vilkår dersom samfunnsmessige hensyn og/eller bedriftsmessige/industrielle hensyn taler for det. Som eksempelvis volum og størrelse på kontrakt.

Kommunedirektørens grunnleggende oppfatning er imidlertid at konflikt bør søkes løst på lavest mulig nivå, utenfor rettssystemet, og at man som parter prøver å finne rom for løsning. Som del av dette bør kommunen derfor vurdere både risiko og kost/nytte ved å gå til rettssak – økonomisk så vel som juridisk.

Vedtaket i styret i Sortland Havn KF er å anse som et «klart råd» til Kommunestyret. Gjennom dialog over noe tid har man funnet at dette ikke har ført frem til felles enighet.

Kommunedirektøren er enig i at dette gir et tydelig signal om alvoret i saken, og at man fra foretakets side ikke ser det formålstjenlig med ytterligere dialog. Med dette utgangspunkt har Sortland Havn KF fattet et logisk vedtak. Sortland kommune anerkjenner dette ut fra de vedtekter Sortland Havn KF forvalter.

Når saken løftes til Kommunestyret, er det også andre momenter som kan tas i betraktning, og naturlig må avveies. Som nevnt ovenfor naturligvis i dette konkrete tilfellet vil være kost/nytte av å en rettstvist med de økonomiske og juridiske aspekter denne saken måtte ha i seg.

En stevning fritar selvsagt ikke partene fra å møtes for dialog i et forsøk på å finne løsning(er) begge parter kan leve med. Det er likevel å anse som en beslutning innrettet mot et lavere konfliktnivå – slik saken står nå –om Sortland kommune, fra et eierperspektiv, initierer en invitasjon til dialog før et vedtak om stevning foretas. Kommunedirektøren har fått signaler gjennom møte med Nordtrafikk AS om at dette er ønsket fra Nordtrafikk AS sin side. I lys av kost/nytteperspektivet, er dette en invitasjon kommunen bør ta imot, før man eventuelt iverksetter søksmål.

Ut fra en samlet vurdering fremstår disse to alternativene som aktuelle løsninger for Kommunestyret å vurdere:

**Alternativ 1:**

Kommunestyret tar Sortland Havn KF sin innstilling til orientering. Forut for eventuelt søksmål ønsker Sortland kommune en nærmere dialog med Nordtrafikk AS for å avklare alternativ(e) løsning(er) på konflikten.

**Alternativ 2:**

Kommunestyret tar Sortland Havn KF sin innstilling til etterretning. Kommunestyret vedtar at Sortland kommune tar ut søksmål mot Nordtrafikk AS for å inndrive utestående fordringer mot selskapet.

Med bakgrunn i dette er det Kommunedirektørens vurdering at partene møtes for å avdekke hvorvidt det er mulighet for å finne løsning på konflikten gjennom dialog, før det eventuelt tas ut søksmål. Kommunedirektøren setter imidlertid en tidsramme for dette: - Kommunestyret forelegges sak med endelig konklusjon som resultat av dialogen, senest i sitt møte i april.

**Personalmessige forhold**
Ingen kjente

**Økonomiske forhold**
Prosessomkostninger av ukjent art vil påløpe ved et eventuelt søksmål bringet inn for domstolsbehandling.

**Vedlegg:**
NOU 2018 nr. 4
Vedtekter for Sortland Havn KF
Notat til saksfremlegg 26.01.25
Resyme 06.01.25
Innkalling, styremøte 09.01.25
Protokoll 09.01.25
Tidslinje
Fakturering 2024 3
Fakturering 2024 2
Fakturering 2024